



Kamen mejnik iz Volake z vklesano letnico
Fot. R. Brank

pred prvo svetovno vojno našli pri kopanju jam za stebre kozolca kamnit kropilnik.

Gradišče in legenda o sv. Hemi kažeta, da je bilo zelo verjetno v Volaki razvito železarstvo že v predslovenski dobi. Fužina mlajšega postanka pa je ob potoku Volaščici izpričana v urbarju iz leta 1642. Notica govori o Cornionovi fužini, ki jo je sestavljalo: dvoje brescianskih peči, ena cajnarica, kovačija, trgovina, mlin, žaga in tri delavske hišice. Morda je najdeno zidovje ostanek katerega od navedenih objektov? Kajti pri sosedu »Lovričku« takoj ob Volaščici navzdol, so po vojni našli v tleh žlindro, ko so predelovali hišo.

V bližini »Bruna« je na levi strani ceste, približno 50 m navzdol ob gozdu stal vse do letos kamen — mejnik z vklesano letnico 1824. Kamen je bil visok okrog 60 cm, širok 50 cm in debel 20 cm. Vklisane črke so bile velike približno 10 cm. Kamen so pri gradnji transformatorske postaje Volaka brez vsake potrebe razbili. Ostanke so ostali na mestu.

Rajko Brank

IZ ZAPISNIKOV UČITELJSKIH KONFERENC NA DEŠKI LJUDSKI ŠOLI V ŠKOFJI LOKI 1884—1919

Kot paberke iz arhivov smo tokrat predstavili odlomke iz šolskih konferenc deške ljudske šole v Škofji Loki. Leta 1976 smo prevzeli celoten starejši šolski arhiv in med drugimi dokumenti so se nam zdele šolske konference prav zanimive. Loško šolstvo nam je sicer dobro poznano, saj ga je profesorica Jamarjeva obdelala v Loških razgledih od 15. do 19. številke. Iz konferenc pa bi izluščili, kaj vse je šola pomenila za kraj in krajan, kako so se imeli šolarji itd.

Najstarejši zapisniki segajo nazaj v leto 1851. Pisani so nemško. Posamezni slovenski zapisniki se javljajo že v letu 1877. Do začetka 80. let so sploh nepopolno ohranjeni. Konference so bile največkrat zadnji dan v mesecu. Pisane so po določenem kopitu oziroma dnevnem redu. Standardne točke so zamude učencev, šolske maše, praznovanja habsburških godov in obletnic, strokovno učne zadeve, začetki in konci šolskih obdobj, seznanjanje z dopisi višjih šolskih oblasti, posebna krajevna opozorila itd.

Od srede stoletja dalje šola vse bolj pridobiva na ugledu in samostojnosti. Povezava Cerkev—Šola je sicer še močna, je pa v tem času slovenske narodne prebujenosti pozitivna. Župnik preko prižnice pomaga premagovati odpor proti šoli. Vpliv cerkve pa vse bolj slabi. Vsakdanja šolarska maša se odpravi na dvakrat tedensko in pozneje še na manj. Zanimivo je, da šola zelo prisluškuje krajevnim razmeram. Prosti dnevi so ob semanjih dneh. Pozimi je zaradi zgodnje teme skrajšan pouk. V zvezi s prakso poučujejo sadjarstvo in druge splošne predmete, kar je tedaj še splošna praksa, vendar se pokaže tudi lokalna praksa, saj so osnovnošolski učitelji tudi začetniki obrtno nadaljevalne šole v Loki. Posebno po letu 1871 pouk posodablja, uvajajo telovadbo itd.

Posebno so zanimiva нравstvena vprašanja. Največji problem vidijo pri kopanju otrok v Sori in v hazardnih oziroma igrah za denar. Že leta 1871 so sprejeli kopalna pravila, po katerih se

smejo učenci kopati le v srajci, plavalnih hlačah ali z ruto okrog sramnih delov. Prostor za kopanje jim je dodelil župnik. Posebno so imeli prepovedano se kopati ob zidanem mostu (Kapucinskem), ob zgornji in spodnji kovačnici, pri Deisingerjevih toplicah in sploh tam, kjer je voda pregloboka. Ogibati so se morali odraščениh oseb in vseh krajev, kjer se kopajo ženske. Take okrožnice so objavljali skoraj vsako leto. Pri redu za kopanje in pri preprečevanju iger za denar je sodelovala šola z mestnim stražnikom, ki je v tem pogledu posebej mestno oblast. Kazni pa so bile za tiste čase že kar napredne, ne več sila in klečanje, ampak so kršilce poklicali pred konferenco in jih na njej javno pokarali.

Na šolske izlete so hodili največ v Crngrob, pozneje še drugam. Po obvezni maši je sledil zajtrk, telesne vaje, igre in petje.

Loška šola je bila v drugi polovici 19. stoletja slovensko zavedna, kljub nemško pisanim zapisnikom. V devetdesetih letih se tudi na šoli izoblikujeta oba tradicionalna slovenska politična tabora, ki jih šolski voditelj miri in gladi.

Za začetek izvlečkov smo izbrali leto 1884, ko se je učiteljstvo samo odločilo, da bodo zapisovali konference v slovenskem jeziku. Od tega leta dalje so konference tudi redne in ohranjene v zapisnikih. Zaključili smo naše izpise po prvi svetovni vojni, ko se je šola za čuda hitro prilagodila novim razmeram in se je začela po desetletjih umirjenega razvoja pripravljati na velik vzpon, ki ga je dosegla z novim šolskim poslopjem in ustanovitvijo meščanske šole med obema vojnama. Posebnih opomb in pojasnil k posameznim dogodkom in lokacijam nismo dali, ker nam gre bolj za splošno sliko.

14. sušca 1884

1. Sklenilo se je, da se konferenčni zapisniki zapisujejo v slovenskem jeziku.

22. decembra 1884

C. Ker ima šola tudi v zdravstvenem obziru skrbeti za učence in se nahajajo gospodinje, kjer se čez dan shaja včasih do 30 učencev, pa se slabo stanovanja prezračijo in se tudi otroci ne puste še celo v prostih dnevih na sprehod se nadalje skleni, da se naroči gospodinjam dečke vsaj ob nedeljah in četrkih najmanj za eno uro na prosti zrak peljati.

29. maja 1885

b) ... Učenci nabrali so do danes 11 Hektolitrov hroščov. Naj se to nemudoma naznani čebelarstvem in sadjarskemu društvu na Jesenicah, da isplača kako premijo in tudi mestni občini naj se to razglasi da tudi ona dovoli nagrado učencem za nabiranje hroščev.

17. septembra 1885

G. Vodja je stavil predlog pri mestnem zboru, naj se tudi tu bi osnovala obrtniška napredovalna šola. Predlog je mestni odbor enoglasno sprejel ter ga je ok. okr. glavarstvu naznanil, na kar je glavarstvo odgovorilo, naj se z ondognimi učitelji sporazume, ako prevzamejo poduk in s kakšnimi pogoji. V tej šoli traja poduk vsako leto 46 tednov po 6 ur razvun krš. nauka; zjedini smo se prevzeti celoletni poduk za 240 gl. vsi učitelji ker imajo učitelji na družih obrtniških šolah narmanje tudi toliko, navadno pa še po več...

18. septembra 1886

Ad. 7. Da se iz ptujih šolskih občin došlim učencem preskrbi primerno stanovanje, sklene učiteljska konferenca enoglasno naslednje gospodinje razglasiti priporočila vrednim ter jih, ako prilika nanese dotičnim starišem imenovati in sicer:

»Za znamenjem pri Mici,« — »v šolski ulici pri Gruntnarji,« — »za nunami pri Jerci,« — »v kasarni pri Micki,« — »za sv. Jakobom pri Angeljčku« in pod »veljbo».

20. maja 1890

3. ... Za ustanovitev nove šole v Brodeh se sklene, da naj se ondof napravi ekskurendna (izgredna) šola, kamur naj bi hodil kak učitelj iz tukajšnje šole ob četrtekah poučevat. Kaka redna javna ljudska šola bi tamkaj zakonite zahteve izpolniti ne mogla. Hiše so več aij manj v tej okolici raztrešene po pobočjih in vznožjih hribov...

4. oktobra 1892

Ad. 4. Tekoče šolsko leto sprejele so nekatere gospodinje razun dečkov tudi še deklice v stanovanje. Ker je pa to zoper šolsko postavo, katera želi, da se dečki in dekleta še celo v šoli ločijo in ker učiteljski zbor uvedeva, da je to združenje v nravnem oziru škodljivo, se enoglasno sklene, da se vsem gospodi-

njam brez izjeme današnji sklep pismeno naznani, da jim je dovoljeno ali samo dečke ali pa samo dekleta na stanovanj imeti, torej naj se jim ostro zapove da imajo dotične gospodinje ta sklep v 14 dneh izvršiti ter stanovanje brezpogojno odpovedati, sicer se bodo postavna sredstva rabila.

Ob enem naj se o tem sklepu obvesti mestno županstvo, ter opomni na vže došli odlok c. kr. Okrajnega glavarstva...

3. februarja 1894

2. Dopis c. kr. okr. šols. sveta dne 15. decembra 1893 št. 1638 se prebere ter se ovidi, da zoper napravo tako imenovane (Suppenanstalt) nobenega pomisleka ni. C. k. okr. šol. svetu naj se poroča, da je učiteljstvo prepričano, da bo de izpeljava te namere šolsko obiskovanje v tem oddelku jako povzdign'lo. Kuho oskrbi nadučitelj; gospod katehet obljudi pa zato agitirati pri hribovcih prilično pri obhajil'h itd., da premožnejši dado otrokom potrebnih jestvin, katere se bodo tukaj skuhale. Se sklene in podpiše.

3. marca 1896

Ad. 2. G. nadučitelj objavi, da se ima pričeti v smislu naredbe vis. c. kr. dež. šol. sveta dne 5. t. m. pouk za hr'bovske učence ter vpraša gg. učitelje, li hočejo tudi za naprej prevzeti pouk v istih oddelkih in v istem razmerju, kakor druga leta. —

Vsi navzoči sprejmejo jim določeno nalogo. G. katehet Erker interpel'ra pri tej priložnosti g. nadučitelja rekoč:

»Vi ste ud komite-a za oskrbovanje hrane hribovskim učencem in Vas vprašam: Zakaj lansko leto ta komite ni nič storil za hribovsko šolsko mladino, da ta ni dobila nič hrane o poludne? in... kaj misli ta komite letos ukreniti v prid šolske mladine in ob enim v povzdigo hribovske šole?«

Na to odgovori g. nadučitelj:

»Konferenca ve, s kakim veseljem sem se poprijel 1. leto te naprave, ker sem le predobro vedil, da se z oživljanjem te kuhinje pospeši redno šolsko obiskovanje in tudi radi tega, ker mi je bilo od c. kr. okr. šol. sveta tako rekoč naročeno skrbeti, da se otroci te šole o poldne oskrbijo z malim kosilom. — Učiteljski zbor dobro ve, s kakšno gorečnostjo oskrbovala je moja soproga brezplačno in, smelo trdim, z požrtvovalnostjo to ku-

hinjo. — Ob času te kuhinje bila sta te dva oddelka vedno polna in ob naj slabšem vremenu, manjkalo je morebiti v obeh oddelkih po 4—6 učencev. —

Pri neki seji kraj. šol. sveta je pa tedanji načelnik g. Krenner — kateri je bil do sedaj vedno iskren podpornik omenjeni napravi — naenkrat dobil druge misli in je povdarjal, da se s to napravo nadučitelj ne sme baviti in tudi g. c. kr. okraj. šol. nadzornik sam mi je privatno namignil, da se to nikakor ne strinja z mojo službo. — Ker je celi kraj. šol. svet bil tudi te misli, sem se bal, da bi se mi zaradi tega truda kedaj ne očitala sebičnost in dobičkaželjnost, in opustil sem skrb za to kuhinjo, ker sem le predobro čutil, da se proti moji osebi goji velika animoziteta — Krajni šolski svet je po predlogu g. župnika Tomažiča izvolil za to kuhinjo posebni komite in g. župnik izbral si je v komite može g. Kašman-a in g. Aug. Sušnik-a, prevzel nalog, da preskrbi hišo, kjer se bo de hribovskim učencem kuhalo in ob enim naznanil, da on prevzema službo blagajničarja. Po predlogu g. notarja Lenčka prišel sem tudi jaz kot ud v ta odbor. — G. župnik določil je Avg. Sušnik-ovo **gostilno** (!) ter poslal cerkovnika k meni po ves kuhinjski inventar, katerega sem mu tudi brez ugovora izročil. Kaj se je godilo v tej kuhinji, koliko in ali se je sploh kaj kuhalo, meni ni znano, jer g. blagajničar ni nikoli mene klical h kaki seji, tudi ne vem, ali je kaj bilo stroškov za to kuhinjo, — ker v kolikor je meni znano, o stroških do danes še ni dal kraj. šol. svet nikakoršnega računa. —«

Na ta odgovor sklene konferenca sledeče:

Ker učiteljski zbor uvideva potrebo naprave dijaške kuhinje za hribovske učence, naj se današnja interpelacija z odgovorom vred predloži v prepisu kraj. šol. svetu z željo, da ta potrebno ukrene, da se vpelje zopet dijaška kuhinja na ta način, kakor je bila, učiteljski zbor dobro ve, da se z njo pospešuje redno šolsko obiskovanje, katero gotovo v scientificnem oziru rodi dober sad. —

10. julija 1897

Gospod c. kr. okr. šol. nadzornik A. Zumer otvori konferencijo ter poroča naslednje:

Splošni utis šole glede vzgoje in pouka je ugoden. Glede reda bi samo to želel, da se kolikor mogoče zabrani prepozna

hoja v šolo. Odpravi se tudi lahko, da ne dohajajo otroci brez klobuka v šolo. — Kar se tiče vedenja zunaj šole glede kopanja, naj se pazi, da ne pridejo dečki z dekleti v dotiko...

6. junija 1898

Ker se je letos prikazala izvanredna množica glogovega belina, naj se učencem zapove, naj ga po možnosti zatirajo. Pri tem naj pa pazijo, da ne bodo delali škode po travnikih. Ravno tako naj se jim pove v času kopanja, naj bodo sramežljivi in naj se ne kopljejo v pregloboki vodi.

2. oktobra 1900

Ad. 1. ... Glede dopisa c. kr. okr. šol. sveta z dne 14. avgusta št. 300 se je konferencija zjediniła v to, da ker gospod katehet Finžgar prevzame pouk iz verouka v petkih v I. razredu dopoldne eno uro in popoldne eno uro; v slučaju, da bi bil gosp. katehet zadržan priti o pravem času v šolo, prevzamejo v tem razredu učitelji potrebno inšpekcijo. Vsled tega učitelj Kramer lahko ekskurira vsak petek v Bukovici...

4. aprila 1902

V. G. učitelj Flis se današnje konference ni udeležil. Uzroka ni objavil. Pač pa je njegova žena sporočila: Mož je na vrtu, ker ima delo tam. Če je kaj važnega, pošljite ponj!

2. maja 1902

Ad. 3. Šolarski izlet naj se napravi prve dni junija in sicer za II., III., in IV. razred. Peti razred poleti skozi Vintgar na Bled. Za I. razred naj dotični razrednik sam skrbi. II., III. in IV. razred gre k sv. Joštu. Učenci imenovanih treh razredov naj prinese po 1 k, seveda isti, ki se hočejo udeležiti izleta.

6. aprila 1904

Ad. 3. Učiteljstvo tukajšnje deške šole je prišlo žalostnemu dejstvu na sled, da se učenci med seboj nagajajo s priimki: »Ti si liberallec, beži!« itd. »Tvoj oče je liberallec, ne bo dobil dela« itd. Dalje tudi, da imajo gospodinje, pri katerih stanujejo učenci, naročene na »Slovenca« in »Domoljuba«, in te liste prebirajo tudi učenci. Konferenca sklène, da se vpraša c. kr. okr. šol. svet. kako je postopati učiteljstvu v takih slučajih napram gospodinjam in napram učencem.

Konečno se tudi omeni, da so nekateri učenci dne 20. marca insultirali dr. Tavčarjevo obitelj, vozečo se skozi mesto na Visoko s klici: »Zdaj se peljejo liberalske miši!«

O zadnji točki sklène konferenca, da se ta zadeva popoldne med poukom najstrožje preišče in ob 4. uri se dotični učenci pokličejo pred konferenco na odgovor.

3. januarja 1906

Ad 3. Glede prireditve šolske veselice se sklène, da se nakupi ena partitura in 8 knjižic »Letni časi« in potem se določijo za to veselico prihodnji teden deklamatorji in pevci.

Vodstvo šole naj stopi v dogovor z vodstvom deklishe šole, da bi se dobilo nekaj dobrih pevk. Partituro naj učitelji pregledajo.

2. marca 1906

Ad III. Zaradi nameravane prireditve »Letnih časov« se sklène, da se z ozirom na razne zapreke uprizoritev za letos opusti.

30. marca 1906

Ad. 3. Ob 10. uri naj učitelj Kramer pobere od učencev denar, namenjen za kruh in naj se dogovori o peki, da pošlje zapored vsak četrtek svojega učenca ob 10. uri po denar, ob 12. uri pa prinese kruh. Ob 3/4 12 razdelita oba razrednika vsak svojemu oddelku za kupljeno vsoto kruha. O 1 1/4 se zopet začne redni pouk. Iz šole naj se učenci sploh ne puste.

Ad 4. G. katehet Čerin omenja, da nekateri učenci ljudske šole obiskujejo pouk o godbi pri Sadar-ju, kateri jih jemlje s seboj k plesom, da godejo, kar dokaže s priloženo fotografijo, in pri tem zanemarjajo pouk o veronauku. G. vodja opozarja tudi, da se vsem učencem prepove obiskovanje veselic kakoršnekoli vrste, le ako v to dovoli šolsko vodstvo v sporazumu s kateheti. Vsak prestopek se kaznuje z najslabšim redom iz npravnosti.

G. katehet Šinkovec predlaga, naj se onim, ki obiskujejo pouk o godbi pri Sadarju, dovoli le poleti do 9. ure, pozimi pa do 8. ure.

30. septembra 1907

Ad 3. G. učitelj Zahrastnik stavi predlog: ker tukajšnja šola nima potrebne

telovadnice in ker so šolske sobe pretesne, naj bi otroci telovadili v telovadnici telovadnega društva »Sokol«, kateri da ta prostor v brezplačno uporabo. Za predlog glasujeta učitelja gg. Zahrastnik in Gašperin, proti predlogu g. vodja in učitelj Svetlič. Učitelja gg. Zahrastnik in Gašperin prosita, naj c. kr. okrajni šolski svet v tej stvari odloči.

1. maja 1908

Ad 3. Telovadba v posameznih razredih se bo odslej vršila na prostem — in sicer ob lepem vremenu. Kadar bi pa deževalo, naj pa dotični razrednik obravnava mesto telovadbe kak drug predmet. Za telovadbo so se določile določene ure po vseh razredih.

4. junija 1909

Ad 2. ...Dopis c. kr. okr. šolskega sveta z dne 25. 5. 1909. št. 1364 se prebere in vzame v vednost. Vaje, da učenci v slučaju požara hitro zapuste šolske sobe in šolsko poslopje sploh, se morajo vršiti večkrat med šolskim letom. Gg. razredniki naj razmotrivajo v tej stvari in naj svoja tozadevna mnenja izjavijo pri konferenci (izredni), ki se bo vršila dne 16. junija t. l. ob 4. uri popoldne.

26. junija 1909

1. Izpraznenje šole v slučaju ognja ali v drugih dogodkih. Ad. 1. Da se ob nevarnosti ognja ali drugih dogodkih šola naglo izprazni, vršila se bo prihodnji teden s šolskimi otroci vaja. Razredniki naj pouče učence, da naj v slučaju požara ali kakega drugega dogodka puste knjige, pokrivala in plašče v šoli in naj na povelje učitelja posamezno in v določenem redu zapuste šolsko sobo in hite na dvorišče in od tam na telovadišče.

II. b, 3. a in IV. razred zapuste, ker so najbližje glavnih vrat, prvi svoje sobe, nato pa I. in II. in V. razred. Vsi hite na dvorišče in odtod na telovadišče, narkar se razidejo po varni poti.

Znamenje za odhod iz šolskih sob je dolgotrajno, močno zvonjenje s šolskim zvoncem.

3. novembra 1909

5. ...Gospod katehet Janez Mikuž poroča, da je gospod učitelj Flis delil med otroke hribovske šole v šolski sobi, politični list »Slovenski Dom« in sicer so ga dobili: Dolenc Tomaž, Sopotnica 17; Košir Lovro, Staniše 4; Potočnik Franc, Log 15; Tavčar Janez, Sveta

Barbara 3; in sicer z motivacijo: »Preberite in še drugim dajte brati«. G. Flis je naredil medklic, da naj se g. katehet po njih ravna. Ker pa postave prepovedujejo razširjenje literaričnih izdelkov je to prestopok g. učitelja Flisa. To je tudi zoper državni zakon v ljudskih šolah z najvažnejšimi »Izvršitvenimi predpisi« zoper p. 77. Dalje zoper p. 113. V. To ni v soglasju z p. 120. 2. odd. Starši so prinesli list nazaj in so protestirali, da se otrokom kaj takega v roke da. G. katehet želi, da se prepis zapisnika odpošlje c. kr. okr. šol. svetu.

Glede te zadeve izjavlja voditelj, da bo to stvar preiskoval, da se zve tudi mnenje g. učitelja Flisa.

4. marca 1911

4. Prireditvev sestanka učiteljstva in staršev. Sklene se, da se prvi sestanek učiteljstva in staršev priredi meseca maja zaradi obrtne šole in se bo v mesečni konferenci za april določila snov za tozadevno predavanje.

17. maja 1912

3. Šolarski izlet.

Sklene se soglasno, da se priredi celodnevni šolarski izlet na Bled in Vintgar dne 3. junija. Ako pa bi bilo imenovanega dne slabo vreme se preloži izlet na 4. oziroma 10. ali 12. junija.

5. Nasveti in slučajnosti

Vsak razrednik naj poizve pri svojih učencih, katero množino hroščev je posamezen učenec pokončal in naj to naznani šol. vodstvu.

10. julija 1912

5. Slučajnosti:

d) Otrokom naj se prepove, da bi lovili strupene kače, ker je nevarno. To je delo odrastlih.

e) Glede signalov ob priliki nesreč na planinah naj se učence pouči v petek 12. t. m.

20. septembra 1912

8. Šolske kazni.

Klečanje, stanje pred durmi učne sobe in tako imenovano pisanje za pokoro so nedopustne kazni in jih je brezpogojno odpraviti (§§. 81 in 82 š.i.u.r.).

16. novembra 1912

V. Slučajnosti.

Šol. voditelj naznani, da je prejel pri- tožbo, da hodijo nekateri učenci telovadit v telovadnico »Sokola« — Ker pa normale c. kr. dež. šol. sveta z dne

30. VII. 1910, št. 4952 in pa razpis c. kr. okr. šol. sveta z dne 5. VIII. 1910, št. 1881 — katera sta se prečitata in vzela na znanje pri učit. konferenci dne 10. IX. 1910 — prepovedujeta šoloobveznim otrokom telovaditi v privatnih telovadnicah, pri telovadnih društvih, društvenih telovadnih prostorih in društvenih telovadiščih in ker je dolžnost učiteljev vsled točke 74. š.i.u.r., da posvečajo svojo pozornost vedenju šolskih otrok ne le v šoli, ampak tudi zunaj šole, se imenovana razpisa še enkrat prečitata. Šolski voditelj zahteva, da razredniki takoj, tj. 18. t. m. razglase svojim učencem imenovano prepoved šolskih oblasti in da takoj preiščejo, kateri učenci hodijo telovaditi. Tem učencem naj se strogo prepove obisk društvenih telovadnic in ker se niso pokorili prepovedi šol. oblasti naj se jim za sedaj poleg svarila zniža red v vedenju za eno stopnjo. Pove naj se jim, da se bode v slučaju obnovitve tega prestopka postopalo ostreje po točkah 82. in 83. š.i.u.r.

20. decembra 1912

3. Slučajnosti.

Šolski voditelj prebere dopis učit. J. Flisa, v katerem naznanja, da se nekateri učenci brez spremstva starišev vdeležujejo gledaliških predstav v tuk. »Izobraževalnem društvu« in se vračajo pozno v noč domov. Glede nato omeni šolski voditelj, da je šolskim otrokom sploh prepovedano vdeleževati se vsakršnih zabav brez spremstva roditeljev ali njih namestnikov. Kadar jemljejo roditelji ali njih namestniki šolske otroke s seboj na zabave (zlasti na plesne zabave), ki niso primerne otroški dobi ali bi vtegnile naravnost škodovati pravno verski vzgoji, zlasti kadar trajajo te zabave pozno v noč, ali so vsled prikrajšanega spanja, ali čezmerno uživanja alkohola nevarne telesnemu zdravju otrok, tedaj je pozvati roditelje ali njih namestnike pred kraj. šol. svet in jih posvariti. Če ostane to svarilo brezuspešno, tedaj je roditelje naznaniti okr. šol. svetu, ki ima pravico, da jih pozove predse in po potrebi postopa po toč. 214 214 šol. i. uč. reda.

Dopuščeno pa je šolskim otrokom vdeleževati se v spremstvu ali njih roditeljev zabav oziroma predstav, ki so primerne otroški dobi in ne škodujejo pravno verski vzgoji. K takim predstavami je šteti tudi takozvani »Miklavžev večer«.

4. aprila 1913

6. Slučajnosti:

Šolski voditelj prosi razrednike naj prepovedo strogo učencem, da bi isti letali za avtomobili in se na iste obešali, ker to ni dostojno in se tudi lahko primeri kaka nesreča.

24. maja 1913

4. Slučajnosti:

Sklene se, da se priredi začetkom junija celodnevni šolarski izlet k sv. Joštu v svrhu zemljepisnega in prirodnoznanškega pouka.

26. maja 1914

2. Objava uradnih dopisov:

c. Razpis c. k. okraj. glavarstva z dne 30. 4. 1914, št. 9443 s katerim se objavlja, da priredi avst. alpska vožnja 1914 preskušnjo vožnjo avtomobilno za ture dne 17. junija pridejo avtomobili v Škofjo Loko. Vožnje udeležbe se tudi člani cesarske hiše. Razredniki naj opozore učence, da naj ne letajo za avtomobili ter prišlece lepo pozdravljajo.

28. oktobra 1915

Ker se je šolsko poslopje oddalo v vojne namene in se nahaja v njem vojna bolnišnica 7/4, je bilo treba dobiti drugih šolskih sob. 2 sobi sta v hiši št. 124 na glavnem trgu, ena v hiši št. 119 na glavnem trgu, ena pa v hiši št. 108 pod nunsko cerkvijo.

(h. št. 124 = Restavracija Krona,

h. št. 108 = bivša Thalerjeva hiša v sedanji Blaževi ulici, Bife Loški hram,

h. št. 119 = danes Mestni trg št. 39)

31. marca 1916

Slučajnosti. — Prebere se normala c. kr. okr. šol. sveta z dne 15. I. 1910 št. 167 glede obiska kinematografskih predstav šolske mladine.

Ker so se nekateri učenci udeležili kljub strogi prepovedi v šoli kinem. predstav dne 25. in 26. III. se sklene, da naj dotični razrednik opozori pismeno starše dotičnih otrok, da je vsled odredbe c. kr. okr. šol. sveta prepovedano se udeleževati teh predstav. Ako bi ta opomin ne zadostoval, se bo dal v prihodnje takim učencem slabiji red v vedenju ali pa se uporabljale dopustne kazni.

11. in 12. julija 1916

III. Zaposlovanje učencev v vel. počitnicah, ki nimajo doma zadostnega nadzorstva.

Sklenilo se je sporazumno s krajnim šol. svetom, da se prirede v vel. počitnicah zaposilni tečajji za one učence, ki nimajo doma zadostnega nadzorstva. Vsak razrednik določi svoje učence. Zaposilni tečajji se bodo vršili za sedaj po trikrat na teden in sicer v ponedeljek, v sredo in v petek popoldne od 2 do večera, počenši v sredo pr'hodnjega tedna. Za vsakokratno nadzorstvo učencev se določita po 2 učni moči, in sicer:

1. 4 in 7., teden gosp. Močnik in Lukan;

2. in 5., in 8. teden gosp. Kramer in Sušnik;

3. in 6. teden gosp. Marinko in Peternel.

Učenci se bodo peljali včasih na izprehod oziroma na poučni izlet, nabirali bodo robidno in jagodno listje in koprve. V šoli pa bodo čitali poučljive knjige in jim bodo razredniki sem in tja tudi kaj predavali.

6. januarja 1918

Solski prostori so se za silo osnažili in prične se v njih po 28. mesecih zopet pouk dne 7. januarja 1918...

1. marca 1918

Slučajnosti. ... Ker se namerava ustanoviti šol. kuhinja (ako se bo živež dobil) naj razredniki takoj preiščejo, kateri učenci nimajo doma gorke hrane ali so sploh brez hrane zjutraj in opoldne in naj take izkažejo šolskemu vodstvu. G. katehet Trčelj naznani, da ima zaenkrat 19 parov čevljev za brezplačno razdelitev. Določijo se najrevnejši, ki bodo zaenkrat dobili.

6. novembra 1918

... Zaradi bolezni »španska hripa« je okrajni šolski svet odredil, da se od 23. oktobra do 4. novembra ne vrši pouk.

Pouka na tej šoli toraj ni bilo od 23. 10. — incl. 4. 11. 1918.

... Razredniki naj prilagode učence sedanjim razmeram. naj se ves pouk vrši v duhu Jugoslavije.

2. decembra 1918

Slučajnosti: Učitelj J. Lampe je pripravljen izdelati nov zemljevid jugoslovanskega ozemlja za tukajšno šolo uporabo, ako mu krajni šol. svet povrne stroške.

31. januarja 1919

Slučajnosti: Gospod katehet Ciril Milavec predlaga, naj se šolskim otrokom sploh prepove obiskovati gledališčne igre bodisi v Čitalnici ali v Katoliško izobraževalnem društvu. Sprejeto.

9. maja 1919

2. Pospeševanje protialkoholnega gibanja.

Razredniki se prosijo da pri vsaki priliki opozarjajo učence na največjega sovražnika človeštva — na alkohol. Opišejo naj jim pogubonosne posledice uživanja alkohola. Učenci naj obljubijo, da se bodo vzdrževali vsakterih alkoholnih pijač. Imena onih učencev (Mladi junaki) ki so obljubili in tudi obljubo držali, da niso pili alkoholnih pijač, naj vsak razrednik napiše in izroči šolskemu vodstvu do 25. junija t. l.

22. in 23. septembra 1919

Slučajnosti: Urniki naj se sestavljajo za vse razrede, da se dajo v odobrenje okr. šol. svetu. Razredniki naj objavijo šolski red. Opozarja naj se učence, da se dostojno obnašajo in da ne bodo poškodovali javnih naprav. Pri vsaki priliki naj se jih opozarja, da se vzdržujejo alkoholnih pijač. Zvečer po ave Mariji ne sme biti nihče na cesti. Učitelj bodi v šoli nepristranski. Vsaka agitacija naj odpade. Klečanje in stanje pred vrati in pisanje za pokoro ni dopustno...

France Štukl